

Stichting 4/5 mei Comité
Amsterdam Zuidoost

Het verleden herdenken – het bewustzijn verbreden – de vrijheid vieren
Jaarverslag 2023

Bloemen leggen bij het monument in Holendrecht door Voorzitter en Penningmeester
Foto: Auke vander Hoek

Bestuur

Hans Mooren	voorzitter
Maureen Healy	bestuurslid
Angelique Hoogmoed	bestuurslid
Auke vander Hoek	bestuurslid
Carla Kabamba	bestuurslid

Adviseurs

Saskia Bosnie
Jules Rijssen
Peter Rodrigues

Secretariaat: Kolfschotenstraat 213, 1104nx Amsterdam Zuidoost
Email: 4en5mei.zuidoost@gmail.com
Web: www.4en5meiamsterdamzuidoost.nl
Facebook: Vierenvijf mei Comité Amsterdam Zuidoost

KvK 34333116 – Triodos bank IBAN NL11TRIO039020971
RSIN/fiscal nummer 82061398
ANBI status: RSIN/Fiscaalnummer 820617398

Inhoud

- I. Inleiding**
- II. Bestuur**
- III. Prestatieafspraken met derden**
- IV. Communicatie**
- V. Activiteiten**
- VI. Evaluatie, conclusies en aanbevelingen**

Bijlagen:

Financieel verslag 2023

I. Inleiding

Het jaar 2023 betekende voor het Comité Amsterdam Zuidoost een verdere doorstart in de vernieuwing van onze activiteiten, andere accenten leggen en ons meer verbinden en verhouden tot Amsterdam Zuidoost. Dit is op sommige punten pionieren en uitvinden wat goed past in Zuidoost en in de huidige tijdgeest met o.a. de oorlog in Oekraïne op onze 'deurmat'.

In april 2023 bestond het 4en5 mei Comité 14 jaar als stichting. In die 14 jaar zijn onze activiteiten in toenemende mate aangepast aan de actualiteit, zonder de noodzaak uit het oog te verliezen om stil te staan bij 4 en 5 mei en de verbinding te maken met de andere delen van het voormalig koninkrijk. Het ging en gaat om de herdenking van de tweede wereldoorlog (WO2) en de nasleep hiervan, de barre periode van onvrijheid en onmenselijkheid. Tegelijkertijd wordt met de viering van vrijheid op 5 mei en 15 augustus het huidige Nederlandse Koninkrijk er aan herinnerd dat oorlog en andere vergelijkbare misdaden tegen de mensheid ons bestaansrecht aantasten en nooit meer zouden mogen. Hierbij staan respect voor mensenrechten en diversiteit centraal. Waarbij de dimensie van huidige oorlogen het besef van herdenken en vrijheid vieren ons tot nadenken stemmen.

Het Comité schenkt daarom ook aandacht aan de Dag van de Rechten van de Mens op het Lely lyceum in Amsterdam Zuidoost.

Met lezingen, exposities en filmvoorstellingen geeft het Comité aandacht aan de minder bekende oorlogsgebieden en slachtoffers en verzetshelden in "de west" en "de oost".

In 2018 is begonnen met de productie van een documentaire over de collectie geschilderde portretten van verzetshelden, voornamelijk bedoeld voor jongeren. Deze serie korte documentaires is inmiddels afgerond en beschikbaar als 'ruw basismateriaal voor andere documentairemakers. Inmiddels zijn er door o.a. de NPO meer professionele docu's gemaakt met veelal dezelfde insteek. Dit bevestigt wel onze 'voorhoede rol' die wij als comité hierin hebben genomen om dat al in 2018 te onderkennen.

Voor het 4en5 mei Comité Amsterdam Zuidoost (CAZ) is het belangrijk dat de geschiedenis in Indië in WO2 en van Indische Nederlanders na de oorlog, zowel in Indië en later in Indonesië als in Nederland, gehoord worden. Dit is van cruciale betekenis tegen de achtergrond van de huidige migratiestromen en de vaak grove schendingen van rechten van vluchtelingen.

In 2018 werd ons Strategiedocument bijgesteld om reflecteren dat wij aandacht besteden aan de slachtoffers uit Suriname, het voormalige Nederlands Indië en de Antillen, en de rol die deze voormalige koloniën hebben gespeeld tijdens WO2. Hierin onderscheidt het Comité zich van andere 4en5 mei comités en poogt hiermee een voortrekkersrol te vervullen. Ook gevallen ten gevolge van de nasleep van de oorlog worden herdacht.

Het Comité wordt ondersteund door vrijwilligers en adviseurs. Vermeldingswaardig in dit verband is dat ook dit jaar naar alle tevredenheid onder meer is samengewerkt met de Drecht en Scouting Holendrecht in de organisatie en uitvoering van de 4 mei herdenking.

In 2023 is helaas de Dag van de Rechten van de Mens, samen met Ir. Lely Lyceum niet doorgegaan. Bij de prestatieafspraken wordt daar verder op ingegaan.

De subsidiebeschikking voor 2023 omvat een aantal prestatie afspraken. De verantwoording van deze afspraken zit verwerkt in dit jaarverslag en de bijhorende financiële verslaggeving. Tevens worden andere bronnen van financiering vermeld zoals voor de activiteiten op 5 mei.

II. Bestuur

Het bestuur is dit jaar van samenstelling veranderd door toetreden van een 3 tal nieuwe bestuursleden en het aftreden van onze secretaris. Het bestuur is nog meer een afspiegeling geworden van Zuidoost, maar ook in leeftijd zijn we verjongd.

Het bestuur vergadert gemiddeld eens per zes weken op verschillende locaties in Zuidoost.

In 2023 vonden er 16 bestuur bijeenkomsten plaats in wisselende samenstelling; als formele vergadering, werksessie over een thema of ter voorbereiding van een activiteit.

De totale inzet op vrijwillige basis van het bestuur behelst 20 uur per week voor het hele bestuur. De inzet van de vrijwilligers op jaarbasis hangt af of een vrijwilliger bij meer dan één activiteit betrokken is, per activiteit is dat tussen de vier en 20 uur.

III. Prestatieafspraken met derden

- Bij de 4 mei herdenking werd wederom samengewerkt met Vereniging Ons Suriname (VOS). Deze vereniging organiseerde in de middag van 4 mei een herdenking op het Anton de Komplein. Zie onder de activiteiten V.1c.
- De werkzaamheden voor 4 en 5 mei lopen eigenlijk het hele jaar door waarbij het accent ligt op de maanden februari, maart, april en mei, waar het merendeel van de activiteiten plaats heeft. Maar ook in het najaar ter voorbereiding van de dag van de rechten van de mensen, in december, en de voorbereiding van het jaarplan voor het jaar daaropvolgend. Dit alles in goed overleg met de gemeente Zuidoost TV en andere partners.
- In de aanloop naar 5 mei vonden diverse voorbereidingsgesprekken plaats met potentiële sprekers en acteurs
- De Dag van de Rechten van de Mens 2023 kende een aantal mailwisseling met de betrokkenen op het Ir. Lely Lyceum. Helaas is het niet tot fysieke afspraken gekomen omdat de directie van de school deze dag afzegde.
- De herdenking met de basisscholen in Driemond heeft dit jaar plaatsgevonden.

IV. Communicatie

Berichtgeving over alle activiteiten ging via Facebook (Vierenvijf mei Comité Amsterdam Zuidoost), en de website <https://4en5meiamsterdamzuidoost.nl>

Aankondigingen en verslagen werden bijgehouden. Verslag van de activiteiten werd via dezelfde media verspreid. Persberichten verschenen in de lokale media zoals Zuidoost & Meer, en via de communicatiekanalen van samenwerkende organisaties, zoals het Stedelijk 4en5 mei Comité. Bij onze activiteiten op locatie is een banner beschikbaar om onze zichtbaarheid te vergroten.

Het voornemen vorig jaar uitgesproken om onze wortels in Zuidoost verder te versterken heeft door de wijziging in ons bestuur verder vorm gegeven. Het blijkt dat onze contacten met lokale sleutelfiguren makkelijker is geworden en daarmee onze draagkracht en impact kan vergroten. Dit gaat uiteraard niet van de een op de andere dag.

V. Activiteiten

De nummering van de activiteiten is zoals in de begroting 2023.

V.1b. Herdenking in Driemond

Op 17 april vond de jaarlijkse herdenking in Driemond plaats samen met de twee basisscholen uit Driemond. De Cornelis Jetses- en Jan Woudsmaschool. De dorpsraad Driemond faciliteerde de bijeenkomst, in de aula, met koffie, thee en limonade voor de kinderen.

Deze herdenking past in een inmiddels jarenlange traditie waarbij het beeldje 'ongebroken verzet 1949-1945'. Het gedenkteken is geschonken door de familie Van Lith aan de begraafplaats in Driemond.

Herdenking met de twee basisscholen in Driemond

De herdenking vond plaats onder leiding van het bestuurscommissie lid van Weesp-Driemond mevrouw Melati Paät, die als ceremoniemeester optrad en ook een korte toespraak hield. De kinderen van de beide scholen lazen gedichten voor. Na de twee minuten stilte en het Wilhelmus werden er bloemen gelegd.

Ook worden er dan bloemen gelegd bij een ander gedenkteken op deze begraafplaats. Het staat ook bekend als het monument voor "onze jongens". Het Herinneringsmonument in Driemond is opgericht ter nagedachtenis aan alle gesneuvelden in Indonesië, waarbij ook een "aantal jongens" uit de toenmalige gemeente Weesperkarspel waar Driemond toe behoorde.

De beide scholen in Driemond vinden het belangrijk deze herdenking te houden dicht bij huis en zich bijvoorbeeld niet aan te sluiten bij Weesp wat bestuurlijk een logische zou zijn. Omdat naast deze herdenking de scholen veel aandacht besteden aan WO2 in het curriculum met o.a. een bezoek aan het verzetsmuseum ondersteunen wij hen in deze herdenking.

V.1c. 4 mei 2023.

Dodenherdenking Amsterdam Zuidoost rond monument in Holendrecht.

Dit jaar vertrok de stille tocht niet van het metrostation Holendrecht maar vanaf het Brasa park. Dit om de deelnemers aan de eerdere herdenking op het Anton de Komplein de gelegenheid te geven zich bij de herdenking in Holendrecht aan te sluiten.

Onder leiding van de scouting en drumband Tavenu liep de stoet naar het monument in Holendrecht.

Het nationale thema van herdenken was dit jaar 'leven met oorlog'. De verschillende sprekers gingen

in op dit thema. Waarbij de oorlogen die helaas nog steeds in de wereld worden gevoerd werden benoemd.

Zo'n 150 belangstellenden namen aan deze herdenking deel.

Ons lid van het bestuur Angelique Hoogmoed leidde de ceremonie. Hans Mooren, voorzitter van het 4 en 5 mei comité sprak. Hij hoopte dat de nieuwe generaties leren van het verleden en het heden zodat daarmee de rede het wint van het geweld. Om zelf hiermee te beginnen dicht bij huis.

Judith Sargentini , directeur van Artsen zonder Grenzen, stond stil bij de rol die hun organisatie speelt vaak aan de achterkant van deze oorlogen, de burgers, slachtoffers, ontheemden, zonder daarin een partij te kiezen.

Tot slot sprak Tanja Jadnanansingh, voorzitter van het dagelijks bestuur van het stadsdeel

Ook werden er gedichten voorgedragen door leerlingen Charlie, Evie, Charlotte gelezen door klasgenoot van de *Jan Woudsma School* en Isis, Nina, Leah en Elin van de *Cornelis Jetses School* .

In samenwerking met de School der Poëzie heeft het comité op twee scholen, de Shri Laksmi basisschool en de OSB, een middelbare school uit zuidoost, poëzielessen laten verzorgen met als thema 4 en 5 mei.

Bloemen werden er gelegd door diverse maatschappelijke organisaties en politieke partijen uit Zuidoost.

Muziek werd verzorgd door drumband Tavenu, en het duo Walther Muringen en José Tojo speelden de 'last post'.

Bij de nazit in het naburige wooncentrum De Drecht speelde het duo Taste 4 all. Scouting Holendrecht verleende ook dit jaar weer haar medewerking bij de logistiek van de herdenking.

Zuidoost tv heeft een reportage gemaakt.

Foto's van de herdenking zijn gemaakt door Auke van der Hoek.

V.1d. Ereveld Loenen.

Op 4 mei werd een gezamenlijke bloemenkrans gelegd op het Ereveld Loenen namens Ocan, SIO, BUAT, Stichting Netwerk Vergeet mij niet, Stichting Nusantara, en het 4/5 mei Comité Amsterdam Zuidoost.

V.1e. Overige herdenkingen

Op 25 februari werden er door ons comité bloemen gelegd bij De Dokwerker ter gelegenheid van de herdenking van de Februaristaking in 1941.

Op 4 mei werden door ons comité bloemen gelegd bij de 4 mei herdenking op het Anton de Komplein die was georganiseerd door Vereniging Ons Suriname.

Op 1 juli werd een bloemstuk gelegd bij de herdenking van de slavernij bij het monument in het Oosterpark.

Augustusdagen, einde WO2 in Nederlands Indië.

Eerdere jaren legden wij bloemen bij de het monument in Amstelveen, waar de jaarlijkse herdenking plaatsvindt. Deze herdenking heeft een traditioneel karakter met een 'militair tintje'. Na uitvoerig overleg in ons comité hebben wij besloten niet meer aan deze herdenking deel te nemen. Wel nemen wij deel aan een nieuwe herdenking rond het voormalig Van Heutz monument in Amsterdam Zuid. Hier zijn dan ook door ons comité bloemen gelegd. Deze herdenking heeft een meer open karakter en doet meer recht aan de huidige tijdgeest als het gaat om herdenken, en dekolonisatie. Wij bleken naast de gemeente Amsterdam en de organisatie, de enige andere organisatie te zijn die er bloemen legde. Wellicht lopen wij hier ook weer voor de troepen uit.

V.2a. 5 mei 2022 Madurolezing in New Metropolis

Dit jaar werd de Madurolezing verzorgd door Rudi Vranckx, bekend oorlogsverslaggever uit Vlaanderen. Wij hebben hem gevraagd om te reflecteren op oorlog en wat dit met de mensen doet.

Rudi Vranckx, als ervaren oorlogscorrespondent heeft in New Metropolis Zuidoost de Maduro lezing gehouden.

Na de lezing was er een panelgesprek waaraan deelnamen: Rudi Vranckx, Domenica Ghidei Biidu, mensenrechten jurist, Tochukwe een Nigeriaanse student die in Oekraïne studeerde en moest vluchten, Tania Teplishyna, van de organisatie Zeilen van Vrijheid. Deze organisatie organiseert hulp voor Oekraïne met o.a. ambulances voor Oekraïne.

Onder begeleiding van moderator Fadoua Alaoui ontstond een indringend gesprek tussen de panelleden en ook de zaal.

Op het Anton de Komplein vond een bevrijdingsfestival plaats. Georganiseerd door de Vereniging Ons Suriname. Hier werden ook gedichten voorgedragen. Er stonden banieren van de portretten die door Herman Morssink, mede in opdracht van ons comité, zijn gemaakt.

V3. Dag van de Rechten van de Mens,

Jaarlijks wordt op het Ing. Lely lyceum in Reigersbos voor leerlingen uit klassen 4 havo en 5 vwo een Dag van de Rechten van de Mens georganiseerd. Dit wordt georganiseerd door een aantal betrokken docenten. Voor dit jaar was de datum van 18 december gepland. Een eerste emailoverleg heeft plaatsgevonden.

op 3 november ontvingen wij via de school dit bericht van de directeur aan de betrokken docenten. "Wegens lesuitval en het wegwerken van leerachterstanden (zeker in leerjaar 1) moeten we terughoudend(er) zijn met andere activiteiten. Helaas hebben we daarom moeten besluiten dat we dit jaar deze activiteit niet door kunnen laten gaan"

Dit betekent voor ons dat wij onze voorbereiding hebben gestaakt en dit jaar geen dag van de rechten van de mens met het Ing. Lely Lyceum hebben kunnen houden. Wij hebben nog wel gekeken naar andere mogelijkheden maar helaas is dit niet gelukt vanwege de korte tijd die ons nog restte.

V.4 Voorlichting en Educatie

Schilderijen collectie “Echte Helden”.

HECHTE HELDEN

Een tentoonstelling over helden uit het verzet tijdens de 2e Wereldoorlog met hun roots in het voormalig Koninkrijk der Nederlanden.

In opdracht van het comité zijn indertijd over een periode van vier jaar portretten geschilderd van helden met wortels in het voormalig koninkrijk der Nederlanden, die zich tijdens WO2 actief hebben ingezet in het Nederlands verzet tegen de Duitsers. De portretten zijn geschilderd door Herman Morssink. Bij deze tentoonstelling zijn lesbrieven beschikbaar die de bijzondere levensverhalen van deze verzetshelden beschrijven.

Het gaat om Anda Kerkhoven, Anton de Kom, Boy Ecuri, Boy Edgar, Coos Ayal, Eduard A. Latuperisa, Evy Poetiray, George Maduro, Harry Frederik Voss, Rachmad Kusumobroto, Rudy Jansz, Slamet Faiman, en Truus Menger

V.5. School der Poëzie

In samenwerking met de School der Poëzie heeft het comité op twee scholen, de Shri Laksmi basisschool en de OSB, een middelbare school uit Zuidoost, poëzielessen laten verzorgen met als thema 4 en 5 mei.

Financiën

Zie hiervoor het bijgaande overzicht.

Een toelichting is op zijn plaats.

De begroting is overschreden omdat:

Door het aantal nieuwe bestuursleden was het nodig om een aantal extra bijeenkomsten te beleggen waarbij er ook een uitgebreide teambuilding dag is gehouden die uiteraard meerkosten met zich mee heeft gebracht.

Doordat we als comité aan het 'zoeken zijn' naar goede nieuwe vormen is de Madurolezing dit jaar hoger uitgevallen door het aantrekken van Rudi Vrankcx als gastspreker en een goede moderator die het nagesprek in goede banen heeft kunnen leiden. Goede in dit geval internationale sprekers kosten geld en daarbij hoort een goede moderator.

Als 'meevaller' zijn er twee activiteiten niet doorgedaan, de augustusdagen, alleen bloemen gelegd. En de dag van de rechten van de mens.

Voor wat betreft eigen activiteiten rond de augustusdagen deze zijn in het jaarplan 2024 ook niet meer opgenomen.

Bij andere posten hebben wij de kosten beperkt om in het totaal toch enigszins binnen de begroting te blijven.

VI. Evaluatie, conclusies en aanbevelingen

Onze activiteiten zijn in het algemeen naar tevredenheid verlopen. Helaas kon de dag van de rechten van de mens niet doorgaan vanwege een afzegging van de school.

Belangrijk voor ons is het betrekken van meer jongeren en bewoners van Zuidoost met een migratie achtergrond. De samenwerking met de vereniging Ons Suriname geeft hiervoor wel een goede aanzet.

De nieuwe activiteit met de school voor de poëzie en daarmee de samenwerking met twee scholen in Zuidoost biedt ook een perspectief voor de toekomst. Wij willen deze samenwerkingen de komende jaren voortzetten en waar mogelijk uitbreiden. Naar aanleiding van het overleg met het Dagelijks Bestuur in 2023 zullen wij ons voor wat betreft de samenwerking met de school der poëzie richten op de basisscholen.

Voor wat betreft de dag van de rechten van de mens is de wens van het DB om dit bij meer middelbare scholen te gaan uitvoeren. Er is een eerste contact gelegd met de OSB. Wel moet hierbij worden opgemerkt dat onze vrijwillige capaciteit ons hierin beperkt. Wanneer dit echt vorm krijgt dan zal er waarschijnlijk een tijdelijke programmeur moeten worden aangetrokken om dit in goede banen te leiden.

In 2023 zijn verdere stappen gezet bij de samenwerking van ons comité met andere organisaties die in Zuidoost actief zijn op dezelfde of verwante gebieden. Hiervoor zijn gesprekken gestart met het

stedelijk 4 en 5 mei comité om te komen tot een soort van brede programmering voor Amsterdam Zuidoost. Ook het stedelijk comité ziet de versnippering en hecht er aan om dit verder vorm te geven. Zij zullen op ons verzoek daarin een aantal initiatieven nemen die in 2024 tot een eerste resultaat zullen moeten leiden. Het doel is elkaar in Zuidoost te versterken en niet elkaars concurrent te zijn op de 4e en 5e mei.

Vernieuwen en het bestaande uitvoeren

Het blijft lastig om vanuit de bestaande situatie nieuwe ontwikkelingen in gang te zetten, enerzijds vanwege de menskracht als vrijwilligerscomité en anderzijds vanwege de financiële middelen, die wij zo goed als mogelijk jaarlijks proberen te voorzien in ons jaarplan en begroting die daarbij hoort. Ook dit jaar was dit weer zichtbaar.